

ФАҚАТ СЕВГИ, ФАҚАТ МУҲАББАТ

АЗИМ СУЙОН

ДАШТ ТҮРҒАЙИ

Ўзбекистон даштларининг бир күши бор, Ул қушининг бир парвози, учиши бор. Осмонларнинг тоқларида чулдрайди, Ҳаволарда бир муаллақ турishi бор.

Нима ҳақда тўлиб-тўлиб сайдайди ул, Андух билмас — нималардан айрайди ул. Тинглаб-тинглаб қўнглини яр, қўнглини кетар, Шоир тилини қайралди, қайралди, ул.

Бўзтўлғай деб атайдилар гоҳо уни, Сўфтиргай атайдилар гоҳо уни. Чексиз даштида мен турибман кўкса қараб, Далини тўрғай атайдилар уни мени.

Мен биламан, бўзтўлғай, бўзлайди ул, Мен биламан, сўфтириш, сўзлайди ул. От макон — даштларини суръ жондан, Фақат-фақат эркинликни кўзлайди ул.

Галинок гармисел ҳар кутурганда, шахарча куюл тўзон

иҷади. У байдек даштнинг кок кинчигида бўй ростлаган бу шахарчонер юзидан супуриб ташламоқка аҳд килгандек, тўғониб, юқлини куюн уюриб эсади. Сўн шиддати анда сусайтандек булади-да тагим янгидан ку олиб, кўп қаватли кузиш пиштиш уйларга кўйка наиздек санчилган кувуридан куну тун қўйиш-корамир туғун ари-майдиган корхонанинг катта-киник, баланд-паст бинонларини қайнок, нафаси билан ялаб, шахар кўчалари бўйлаб оч бўйдидиз изрган, ўткичинларининг юзи-кузи-га кум сочганинг этмагандек, қандайдир мўжиза билан олон қолгаг ийл бўйдидиги якмак-дуккак дарахтларга ёпишади, улар гурухидаги охирги намлини сўриб олиш пайдада кўйиб-пишиди.

Гармисел азалдан яшил рангни ёмон куради.

Дашт сап-сарик, Шахарча ҳам шу тусда.

Дарҳаҳлар эса яшил доғдек жуда ху-нук кўринади қўзига.

Яшин рангна ёса, синглиси — сарин ел ўн. У кўклимида ўйлониб, саротонгача даштга жавлон унракан, борлиқча баҳор нафасини уфурди. Бу пайдато қайнок гармисел қирининг гадой топмас бирор ўнгидида бикиниб ётади. Ҳаво кизиб, сарин ел олисдаги тоглар багридаги ар-чазорга чекиниши билан гармисела жон киради. Тўшов узган айғирден иришгалийди. Майсаларни куритиб, чекчакларни қакшатиб, шундай кутургади, унинг ўти нафасидан яшил борлик саргис тус олади. Кўча бўйларидаги ариқчалар куриб, ў-ланлар хас-ҳашакка — яшил тусда неки бор, барини кури-тиб, маҳв этмоқка уринади.

Хар юли ўш ҳол, шу ахвол.

Бироқ бу сафар шундай бир синоат юз бердик, тонданоқ ёр-кўка отта паркур келайтган гармисел ҳай-ратдан бирла ҳақда донди. Қайнок нафаси ичига уриб, бир калқиб келиди. Сўнг кўзларига ишонмай, айлан- ўрқалиб бўклиб бокди.

Ий, кўзларни алдамаган.

Шахарчага кираверидаги тўрт каватли бинонинг чап қанотида, оплок ҳарир парда тутилган энг кўйи дераза тагидаги қадек ерда бир неча туп атиргул та-мандайдай очилиб турарди.

Кип-қизил!

Шахарчага хос бўлмаган ҳол эди бу.

Сарин елнинг эркаси бўлмиш бу гуллар, ўзларига не

бало қутилбони турганда мутлақа беҳбар, тонг нурла-рини хушнуд қаршилашади эди. Гармисел уларнинг бу навозишидан ҳақ-қаҳриб куриди. Қайнок нафас фурӯриб курибди.

Оқибат, кечга томон атиргул япроқлари шалви-

га тунго таҳтада.

Аммо эртаси гулларни тийрак ҳолда кўриб, таажужуб-дан гармиселнинг ёси оғиг қолади. Бу жумбониг тагига кетиб кетиб, тагига кетиб кетиб.

Гармиселнинг оловкор кўзларида бир ютириб тагиги к